

Załącznik nr 1 - Scenariusz Galerii do Regulaminu konkursu na projekt wskazanych fragmentów galerii “Miasteczko” Wystawy Stałej Muzeum Historii Żydów Polskich (Dom, Karczma, Targ)

Wytyczne kuratorskie do konkursu na projekt zmian do G4 Wystawy Stałej w Muzeum POLIN, pn. Miasteczko

Wstęp

1. Karczma
2. Targ
3. Dom

Wstęp

Celem modyfikacji w Galerii Miasteczko jest (1) uwzględnienie potrzeb naszych zwiedzających indywidualnych, dotyczących rozwinięcia interesujących ich wątków oraz (2) pracowniczek i pracowników prowadzących warsztaty i oprowadzających w tej przestrzeni grupy. Zależy nam na poprawieniu czytelności opisanych poniżej przestrzeni i wątków.

Galeria Miasteczko opowiada o życiu społeczności żydowskich w prywatnych magnackich miasteczkach w XVII i XVIII w. na terenach Rzeczypospolitej – osią opowieści są wątki ekonomiczne i dotyczące relacji społecznych.

Jest to czas odbudowy gospodarczej kraju po pożodze powstania Chmielnickiego. Magnaci zapraszają do swych miasteczek Żydów, których chętnie obsadzają w roli zarządców dóbr, karczmarzy pośredniczących w dystrybucji alkoholu chłopom zatrudnionym w majątkach. Rola Żydów generuje napięcia społeczno-ekonomiczne i wdrukowuje w społeczeństwie stereotypy antysemityczne – powracające w kolejnych galeriach (ważny dla całej Wystawy Stałej wątek).

Załącznik nr 1 - Scenariusz Galerii

Z drugiej strony jest to też przestrzeń eksploracji kultury i tradycji żydowskich charakterystycznych dla historii polskich Żydów, związanych z życiem religijnym, domowym, architekturą czy kuchnią.

Galeria powstała w oparciu o szereg założeń merytorycznych spójnych dla całej Wystawy Stałej. Dlatego też nie chcemy wprowadzać istotnych zmian w scenografii. Wszelkie modyfikacje, takie jak wprowadzenie nowego wątku, obiektu historycznego lub jego kopii, elementu scenografii muszą być oparte na wiarygodnym materiale źródłowym pochodzącym z epoki oraz z terenu, na którym toczy się opowiadana historia. Muszą również wpisywać się w zastany język plastyczny przestrzeni w sposób „bezszywy”, tzn. taki, który nie będzie wyróżniał elementów projektowanych na nowo od istniejących wyjściowo.

Dodatkowe elementy scenograficzne wykorzystywane podczas warsztatów realizowanych w przestrzeni wystawy stałej powinny być przechowywane w skrzyniach, ławach lub beczkach i nie stanowić stałych elementów ekspozycji.

Karczma

Miejsce bezpośrednich i ożywionych interakcji społecznych; również między chrześcijanami a żydowską rodziną karczmarza. Chcemy, by było pełne gwaru i ruchu – obecnie jest takie tylko w statycznej grafice (w lightboxie widocznym po lewej stronie). Opowiadamy tu o karczmach i propinacji (jako zjawisku) w projekcji opatrzonej cytatem (w ekranie widocznym po prawej stronie). Opowiadamy o stosunkach polsko-żydowskich, wzajemnych zależnościach między Żydami, właścicielami dóbr a chłopami. Karczma jest miejscem spotkań i interakcji, ale też zapętlenia ekonomicznych zależności. Wykorzystywana jest jako miejsce prowadzenia warsztatów na Wystawie Stałej – jest to jedyne miejsce na WS, gdzie można zebrać się w jednej przestrzeni z całą grupą i nie utrudniać przejścia innym zwiedzającym.

Karczma || Stół:

- ze stołu zdejmujemy wszystkie dotychczasowe elementy; ma być płaską powierzchnią służącą przede wszystkim do prowadzenia warsztatów. Na płasko dodajemy tam MV PL i EN [100 słów z cytatem]
- w blacie stołu można/ale nie trzeba umieścić faksymile kart z epoki (widoczne poniżej)

- **Dookoła stołu** – chcemy dostawić ujednolicone ławy, z zachowaniem dostępu dla osoby poruszającej się na wózku/ze wsparciem. Jesteśmy otwarci na dodanie ław lub spójnych z nimi siedzisk tam, gdzie to możliwe pod ścianami – optymalnie, gdyby miejsc siedzących było w przestrzeni 35. Dobrze, by jedna z ław była pomyślana jako schowek na materiały Działu Edukacji.

Karczma || Lightbox

- konieczne wydobicie treści z lightboxu, który zawiera grafikę i cytaty z epoki dające nam wgląd w to, jak wyglądało życie karczmy, jak było bujne i wielowarstwowe. Pełne gwaru rozmów, śpiewów, muzyki, tupotu i okrzyków tańczących, stukających kubków – chcemy to oddać również dźwiękowo.

Załącznik nr 1 - Scenariusz Galerii

- dźwięk ambientowy lub strefowy przy lightboxie. Dobrze, by przycisk sterowania znajdował się na wystawie i był relatywnie łatwo dostępny, z możliwością wyłączenia/przyciszenia przez edukatora przed rozpoczęciem warsztatów, czy nawet przez zwiedzających. Przy tworzeniu dźwięku do wykorzystania np. pieśni biesiadne ze zbiorów YIVO.
- Salomon Majmon – wspaniała historia z epoki: Salomon wychowywał się w karczmie prowadzonej przez ojca. Do zastanowienia się, jak ją wydobyć – albo tylko tekstem na lightboxie, gdzie mamy jego cytaty (np. L2 biogram Salomona Majmona do 100 słów), albo do stworzenia jakiś rodzaj ilustrowanej autobiografii – mamy tekst z epoki (autobiografię) i ilustracje, z których wcześniej korzystaliśmy. Opcjonalne, ale nie obligatoryjne.

Karczma || Projekcja

Prosimy o zaprojektowanie doświetlenia cytatu umiejscowionego nad ekranem, jeśli nie będzie to wpływało na kontrast projekcji.

- Muzeum planuje usunąć z karczmy skrzynię z kubkiem dwuuchym.

Targ – przestrzeń opracowania konkursowego

Wstęp do Targu – również w tej przestrzeni mamy dwa punkty ciężkości narracji – (1) wątek ekonomiczny oraz (2) relacje chrześcijańsko-żydowskie; choć w samym straganie, który jest przedmiotem konkursu ma to mniejsze znaczenie. Tu skupiamy się na tym, co na straganie można było kupić, na jedzeniu i wywołującym je temacie – koszerności.

Celem zmiany tego stanowiska jest uporządkowanie prezentowanych treści, ale przede wszystkim odpowiedzenie na pytanie naszych zwiedzających – jakie produkty Żydzi mogli kupować na straganie i co to w ogóle znaczy koszerne?

Organizacja blatu (na zdjęciu poniżej widoczna dotychczasowa):

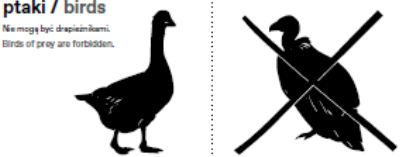
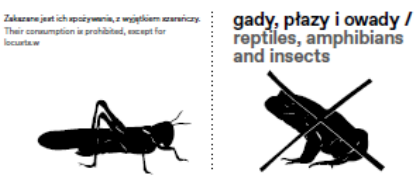

Stragan wymaga uporządkowania:

Chcemy, by zostały zdjęte tekstylia i tabliczka informacyjna ze stołu związana z nimi

Chcemy, by zostały zdjęte 2 tabliczki o czosnku oraz sam czosnek

Koncentrujemy się na koszerności – chcemy dodać **TABLICZKĘ** zawierającą cytaty i MV [100 słów z cytatem]. MV o koszerności i o tym, co Żydzi jedli na blat, jeśli będzie tam na to miejsce do stworzenia i dodania infografika, taka jak ta poniżej:

kosher food	treif food
<p>ssaki / mammals</p> <p>Muszą „przeżuć” (czyli nie być drapieżnikami i pedofobami) oraz mieć rozszczepione kopyta. Land animals must have cloven (split) hooves and must chew the cud, meaning that they must eat grass.</p> 	
<p>ptaki / birds</p> <p>Nie mogą być drapieżnikami. Birds of prey are forbidden.</p> 	
<p>Zakazane jest ich spożywanie, z wyjątkiem szarańczy. Their consumption is prohibited, except for locusts.</p> 	<p>gady, płazy i owady / reptiles, amphibians and insects</p>
<p>ryby i owoce morza / fish and seafood</p> <p>Ryby muszą posiadać płetwy i łuski. Fish must have fins and scales.</p> 	<p>Delicje morza są niekoszerne. Seafood is non-kosher.</p>
<p>owoce, warzywa, zboża, jajka / fruits, vegetables, grains, eggs</p> 	
<p>nabiał / dairy</p> <p>Zakazane jest łączenie mleka i mięsa oraz spożywanie krwi. Meat and dairy cannot be eaten together; consumption of blood is also forbidden.</p> 	

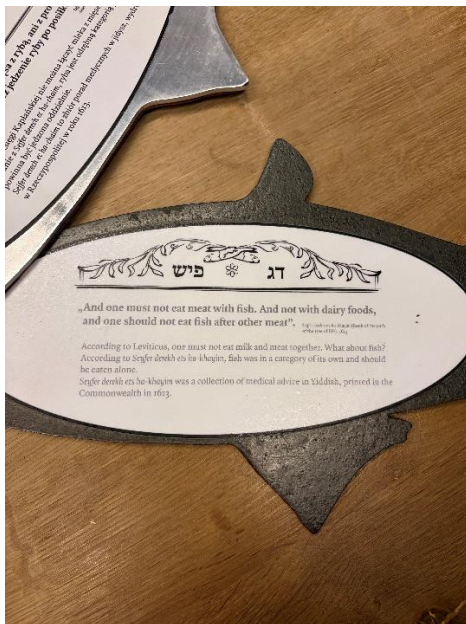
KOSHER	NOT KOSHER
 <p>Chews its cud and has split hooves COWS, SHEEP, GOATS, DEER</p>	 <p>Doesn't chew cud and/or doesn't have split hooves PIGS, RABBITS, KANGAROO</p>
 <p>Domesticated species CHICKEN, DUCK, TURKEY</p>	 <p>All scavenger and predatory birds VULTURE, EAGLE, OWL</p>
 <p>Has both fins and scales TROUT, TUNA, SALMON</p>	 <p>Does not have both fins and scales CRUSTACEANS, MOLLUSKS, WATER MAMMALS</p>

- **gęś** (tu poruszymy wątek rytualnego uboju – pojawi się nowa wklejka na skrzydło, potencjalnie dwa, analogiczna, jak widoczna poniżej) – czy możliwe jest, by otwierały się dwa skrzydła?:

Załącznik nr 1 - Scenariusz Galerii

- **rybę** przesuwamy bliżej gęsi, tak by zrobić więcej miejsca na blacie na kosz(e) (zob. niżej). Ryba jest pretekstem do poruszenia wątku niemieszania mięsa i mleka/nabiału – pojawi się nowa wklejka analogiczna, jak na zdjęciu poniżej). Można pomyśleć o sposobie na dodanie przepisu na danie rybne – kod qr, link, dowolnie inaczej

- Uwaga: Potencjalnie rybę można zastąpić koszem lub beczką ryb (karp, szczupak, śledź) na stole lub obok na ziemi
- Dodatkowo można dodać beczki z ogórkami kiszonymi, śledziami, kapustą (na blacie lub obok na podłodze), opcjonalne. Cały targ jest minimalistyczny, rozbudowując ten stragan możemy tę przestrzeń nieco zagęścić i uprawdopodobnić.

- **Do dodania** jeszcze jedna **beczka** do siadania z drugiej strony stołu – może być przesuwana
- Do zaprojektowania jest **kosz (lub kilka)**, który ma znaleźć się na blacie i w którym chcemy umieścić produkty neutralne (miniatury, w formie przytwierdzonej stale do kosza, wykonane z materiałów dobrze komponujących się ze straganem). Produkty neutralne, które chcemy pokazać to: jajka, warzywa (cebule, groch, ziemniaki, czosnek, marchewki) i owoce (jabłka*, śliwki*, orzechy) i jajka.

*pogłębiona wiedza dot. koszerności – opcjonalnie, jeden lub dwa owoce z robaczkiem w środku i informacją, że owoc z robaczkiem jest niekoszerny [25 słów]

Gdzieś przy koszu wyklejka/miejsce na informację o produktach neutralnych, [75 słów]

Kosze inspiracje:

[Stragan z warzywami i owocami | Cyfrowa Kolekcja Zamku Królewskiego w Warszawie - Muzeum](#)

[Żydówka z pomarańczami | Muzeum Narodowe w Warszawie - Zbiory Cyfrowe](#)

[Aurillac Marchande D'Oranges\(Vieux Metiers Gros Plan à Aurillac - Cartorum](#)

[Aleksander Gierymski „Żydówka z pomarańczami” » Niezła sztuka](#)

[Aleksander Gierymski „Żydówka z pomarańczami” » Niezła sztuka](#)

- Chcemy dodać bajgle: jako elementy wiszące u góry straganu (do zaprojektowania są bajgle, inspiracje wg. poniższych zdjęć). Mogą wisieć na całej szerokości straganu.

Załącznik nr 1 - Scenariusz Galerii

Dom

Miejsce, w którym chcemy:

1. wydobyć rolę kobiety i jej wpływy na religijne wychowanie dzieci i życie rodzinne
2. wyjaśnić wątek i znaczenie świąt (cykl roczny), szczególnie Szabatu (cykl tygodniowy)

Zwornikiem opowieści jest ustawiony centralnie stół. Stół jak w soczewce skupia wszystkie wątki, które w pogłębiony sposób możemy poznać w przestrzeni domu:

- mamy tam **portrety Żydówek** z epoki (bez zmian)

Załącznik nr 1 - Scenariusz Galerii

- mamy tam **książkę z wytycznymi dla kobiet żydowskich**, jaka jest rola kobiet (żywa pagina i wstęp w tej książce o czym to w ogóle jest – są to dwie książki dla kobiet napisane przez kobiety)- potencjalnie do połączenia w jedną
- do dodania drugie siedzisko przy stole
- chcemy tam **świece szabatowe** – które są symbolem religijnej roli kobiety w kształtowaniu życia duchowego rodziny i wprowadzania Szabatu (konieczny opis – dla zwiedzających indywidualnych, o co w ogóle chodzi) – to jest w ogóle wątek do zastanowienia, czy chcemy mieć podwójne świece.
- konieczne wprowadzenie MV na stół [100 stów]

Dom dzielimy na dwie strefy:

1. Część poświęcona życiu rodzinnemu
2. Część poświęcona wątkom świątecznym

Część poświęcona życiu rodzinnemu

- **książka** – do wymiany, do dodania żywa pagina i kontekst
- **skrzynia** Idel Lewin – Muzeum usunie
- **ściana z łóżkiem** do przeprojektowania, chcemy żeby było rozsuwalne, choć nadal płaskie i niedostępne, z przestrzenią na teksty na płaszczyźnie zamkniętej i widocznej po rozsunięciu

- amulety – zmniejszymy ich znaczenie w narracji

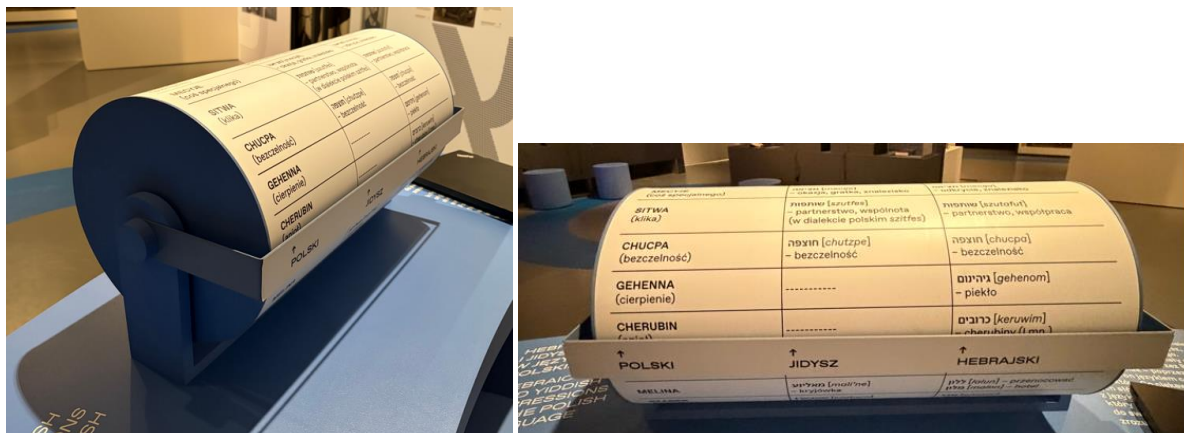
Część poświęcona wątkom świątecznym

Kredens do zmiany będą teksty znajdujące się na otwartych drzwiach – dążymy do zastąpienia ich cytatami dot. kobiet, np. związane z Cene Urene (tbc).

- w okolicy kredensu do dodania kalendarz – w którym będziemy prezentować cykl świąt żydowskich
1. Cykl tygodniowy – co piątek najważniejsze święto ż. Szabat, który rozpoczyna kobieta zapaleniem i błogostawieństwem świec – szabat właściwie możemy zamknąć merytorycznie w kredensie, albo w MV na stole.
 2. Cykl roczny, w którym wyodrębnionych będzie max. 10 świąt nałożonych na lunarno-solarny kalendarz liczący 12 miesięcy. Myślimy o tym jako o obrotowym urządzeniu, każde święto z krótkim opisem/symbolem i kodem do przepisu (tbc). Inspiracją do stworzenia kalendarza może być poniższe stanowisko z wystawy „Moc Słów” w Muzeum POLIN – jest to obrotowy bęben z definicjami słowa w trzech językach: polskim, jidysz i hebrajskim.

Załącznik nr 1 - Scenariusz Galerii

- przy piecu świąteczne gry dla dzieci - opcjonalnie

Przestrzeń domu może też być miejscem tradycyjnych dziecięcych gier, takich jak orzechy, drejdle, karty chanukowe kvitlech (produkowane do dziś, ale można też odnaleźć historyczne ryciny).